

บันทึก

เรื่อง คำสั่งของนายกรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัติเรื่องราร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๙๒
(กรณี ม.ร.ว.สนั่น ลดาวัลย์)

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีหนังสือ ส่วนมาก ที่ สข.๐๒๐๓/๑๘๓๓๐ ลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๑๘ ความว่า กระทรวงคมนาคมขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการยกเลิกคำสั่งไล่ ม.ร.ว.สนั่น ลดาวัลย์ ออกจากราชการ โดยมีข้อเท็จจริงว่า ม.ร.ว.สนั่น ลดาวัลย์ ข้าราชการกรมไปรษณีย์โทรเลข เข้ารับราชการเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๙ กระทำผิดวินัยถูกลงโทษไล่ออกฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๕๘ (ฉ) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๔๒ ตั้งแต่วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๘๘ ม.ร.ว.สนั่นฯ ได้ร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการเรื่องราร้องทุกข์ ผลการพิจารณาของคณะกรรมการฯ เห็นว่า การลงโทษไล่ออกรุนแรงเกินลักษณะความผิด สมควรให้ ม.ร.ว.สนั่นฯ กลับคืนสู่ฐานะเดิม คณะกรรมการฯ จึงรายงานให้นายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาและดำเนินการตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติเรื่องราร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๙๒ แต่นายกรัฐมนตรีไม่เห็นด้วยและมีคำสั่งให้ยกเรื่องราร้องทุกข์นั้นเสียเมื่อ พ.ศ. ๒๕๙๘

ต่อมา ม.ร.ว.สนั่น ลดาวัลย์ ได้ร้องเรียนต่อกระทรวงคมนาคมอีกขอให้พิจารณาเรื่องดังกล่าวเสียใหม่ ในการพิจารณาดังนี้ นายกรัฐมนตรีคนใหม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการเรื่องราร้องทุกข์ที่ได้วินิจฉัยไว้แล้ว จึงแจ้งให้กระทรวงคมนาคมดำเนินการบรรจุ ม.ร.ว.สนั่นฯ เข้ารับราชการ เว้นแต่เรื่องเงินเดือนไม่ควรให้ได้รับเต็มจำนวนเพราะไม่ได้ทำงาน กระทรวงคมนาคมจึงหารือไปยัง ก.พ.ถึงวิธีการบรรจุ ม.ร.ว.สนั่นฯ กลับเข้ารับราชการใหม่ ก.พ.ชี้แจงว่า เมื่อนายกรัฐมนตรีในขณะนั้นอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติเรื่องราร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๙๒ สั่งยกเรื่องร้องทุกข์เสียแล้ว ก็เท่ากับคำสั่งไล่ออกนั้นเป็นการยุติและมีผลบังคับให้ไล่ออกได้ตามกฎหมาย การที่ ม.ร.ว.สนั่นฯ ขอกลับเข้ารับราชการใหม่และบรรจุได้ก็ด้วยอาศัยเหตุตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสครบ ๒๕ พุทธศตวรรษ พ.ศ. ๒๕๙๙ เพียงอย่างเดียวเท่านั้น โดยอาจบรรจุให้เข้ารับราชการใหม่ตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๙๗ และต่อมา ม.ร.ว.สนั่นฯ ได้ยื่นสมัครขอกลับเข้ารับราชการและได้รับการบรรจุเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๐๑

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๖ ม.ร.ว.สนั่นฯ ได้กระทำความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง จึงถูกลงโทษปลดออกจากราชการตั้งแต่วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๐๖ ม.ร.ว.สนั่นฯ ได้ยื่นเรื่องราร้องทุกข์อีก คณะกรรมการเรื่องราร้องทุกข์วินิจฉัยว่า พฤติการณ์ยังไม่ถึงขนาดประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง และนายกรัฐมนตรีเห็นชอบด้วยกับคำวินิจฉัยนั้น จึงให้เปลี่ยนแปลงคำสั่ง กระทรวงคมนาคมได้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่งปลดออกเป็นคำสั่งให้ออกจากราชการฐานประพฤติไม่

เหมาะสมกับตำแหน่ง ตามคำสั่งที่ ๓๙/๒๕๐๙ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๐๙ กระทรวงการคลัง จึงได้ดำเนินการส่งจ่ายบำนาญให้แก่ ม.ร.ว.สันทน์ฯ โดยคิดเวลาสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญเป็นเวลา ๙ ปี ๓ เดือนเศษนับแต่กลับเข้ารับราชการใหม่รวมกับบำนาญเดิมก่อนถูกไล่ออกจากราชการครั้งแรกเดือนละ ๖๔ บาท

ม.ร.ว.สันทน์ฯ ลดาวัลย์ เห็นว่ากระทรวงคมนาคมและกระทรวงการคลังปฏิบัติไม่ถูกต้อง จึงได้ยื่นเรื่องราวร้องทุกข์ขอความเป็นธรรมอีก โดยมีประเด็นว่า กรณีที่ ม.ร.ว.สันทน์ฯ ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการครั้งแรกนั้น คณะกรรมการเรื่องราวร้องทุกข์ได้วินิจฉัยว่า ควรให้ ม.ร.ว.สันทน์ฯ ได้รับการพิจารณาให้คืนสู่ฐานะเดิม ซึ่งคำวินิจฉัยดังกล่าวนี้ นายกรัฐมนตรีเห็นชอบด้วยตามคำร้องทุกข์ครั้งที่สองของ ม.ร.ว.สันทน์ฯ กรณีดังนี้กระทรวงคมนาคมชอบที่จะออกคำสั่งเพิกถอนคำสั่งไล่ออกเดิมนั้นเสีย และแต่งตั้งบรรจุให้ ม.ร.ว.สันทน์ฯ กลับเข้ารับราชการตามเดิมเสมือนไม่มีการไล่ออก เพื่อให้มีสิทธิได้นับเวลาราชการติดต่อกันในการคำนวณบำเหน็จบำนาญรวมทั้งสิ้นเป็นเวลา ๔๒ ปีเศษ

กระทรวงคมนาคมจึงขอหารือว่า

๑. คำสั่งของฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ซึ่งสั่งการตามพระราชบัญญัติเรื่องราวร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๔๙๒ นั้น เป็นผลลบล้างคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่สั่งลงโทษ ม.ร.ว.สันทน์ฯ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนหรือไม่เพียงใด

๒. กระทรวงคมนาคมจะเพิกถอนคำสั่งไล่ ม.ร.ว.สันทน์ฯ ลดาวัลย์ ออกจากราชการได้หรือไม่ และต้องปฏิบัติประการใด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๔) ได้ตรวจพิจารณาปัญหาดังกล่าวแล้ว เห็นว่า

ตามปัญหาข้อ ๑ เมื่อพิจารณามาตรา ๒๐^๑ ประกอบกับมาตราอื่นของพระราชบัญญัติเรื่องราวร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๔๙๒ ไม่ปรากฏว่ามีข้อความใดที่บัญญัติไว้ว่า คำวินิจฉัยของคณะกรรมการเรื่องราวร้องทุกข์ลบล้างคำวินิจฉัยหรือคำสั่งของผู้มีอำนาจหน้าที่หรือของกระทรวงทบวงกรมที่วินิจฉัยหรือสั่งไปตามกฎหมาย และในขณะเดียวกันก็ไม่มีข้อความใดที่บัญญัติให้อำนาจนายกรัฐมนตรีแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งของกระทรวงทบวงกรมได้ นอกจากข้อความที่กล่าวว่า เมื่อนายกรัฐมนตรีได้สั่งการไปเป็นประการใด ก็แจ้งให้คณะกรรมการเรื่องราวร้องทุกข์ทราบ ดังนั้น คำสั่งของนายกรัฐมนตรีที่สั่งการตามพระราชบัญญัติเรื่องราวร้องทุกข์

^๑ มาตรา ๒๐ เมื่อคณะกรรมการเรื่องราวร้องทุกข์พิจารณาเรื่องราวร้องทุกข์รายใดเป็นอย่างใดแล้ว ให้แจ้งคำวินิจฉัยไปยังนายกรัฐมนตรี และให้คณะกรรมการแจ้งไปให้ผู้เสนอเรื่องราวร้องทุกข์ทราบคำวินิจฉัยของคณะกรรมการด้วย ภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้มีคำวินิจฉัย

เมื่อนายกรัฐมนตรีได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการแล้ว ได้จัดการไปเป็นประการใด ให้แจ้งให้คณะกรรมการทราบภายในกำหนดหกสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ และให้คณะกรรมการแจ้งผลให้ผู้เสนอเรื่องราวร้องทุกข์ทราบด้วยภายในกำหนดสิบห้าวันนับจากวันที่คณะกรรมการได้รับแจ้ง

พ.ศ. ๒๔๙๒ ให้ ม.ร.ว.สนั่น ลดาวัลย์ กลับคืนสู่ฐานะเดิม จึงไม่มีผลบล้างคำสั่งของ ผู้บังคับบัญชาที่ได้ส่งลงโทษ ม.ร.ว.สนั่นฯ ไปแล้วตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน การที่ ม.ร.ว.สนั่น ลดาวัลย์ สามารถกลับเข้ารับราชการใหม่ได้นั้น ก็เนื่องมาจากผลของ พระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสครบ ๒๕ พุทธศตวรรษ พ.ศ. ๒๔๙๙ ประกอบกับข้อเท็จจริง ในขณะที่เข้ารับราชการใหม่ ม.ร.ว.สนั่นฯ มิได้ตั้งใจทักท้วงที่จะให้ยกเลิกหรือแก้ไขคำสั่งไล่ออก จากราชการในครั้งแรกแต่กลับยอมสมัครเข้ารับราชการใหม่ ฉะนั้นจึงเห็นได้ว่า การออกจาก ราชการครั้งแรกของ ม.ร.ว.สนั่นฯ ได้ขาดตอนไปแล้ว กระทรวงการคลังจึงไม่ได้นำเวลาในระหว่าง ที่ถูกไล่ออกมาคำนวณบำเหน็จบำนาญให้ด้วย และเรื่องทำนองนี้ สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกาได้เคยวินิจฉัยไว้แล้ว^๒ ว่า คำสั่งของนายกรัฐมนตรีที่ได้สั่งการตามพระราชบัญญัติ เรื่องรื้อร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๔๙๒ ไม่มีผลบล้างคำสั่งของกระทรวงเจ้าสังกัดที่สั่งการไปแล้ว

ส่วนปัญหาข้อที่สองนั้น เห็นว่า กระทรวงคมนาคมไม่จำเป็นต้องเพิกถอนคำสั่งไล่ออก ม.ร.ว.สนั่นฯ ออกจากราชการ เพราะคำสั่งไล่ออกของผู้บังคับบัญชาที่ได้ส่งลงโทษ ม.ร.ว.สนั่นฯ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ได้เสร็จเด็ดขาดไปแล้ว

(ลงชื่อ) ส. โทตระกิตย์

(นายสมภพ โทตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มกราคม ๒๕๑๙

---

^๒ หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนมาก ที่ สร.๐๔๐๑/๒๑๒ ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๑๔ เรื่องการตีความประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๕ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๑๖ พระราชกฤษฎีการะเบียบพนักงานเทศบาล พ.ศ. ๒๕๑๖ และพระราชบัญญัติเรื่องรื้อร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๔๙๒ ว่า “คำสั่งของนายกรัฐมนตรีที่ได้สั่งการตาม พระราชบัญญัติเรื่องรื้อร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๔๙๒ ไม่มีผลบล้างคำสั่งของกระทรวงผู้สั่งการ”